NN 57/2018 (27.6.2018.), Odluka o mjerama pružatelja platnih usluga u skladu s člankom 25. Uredbe (EU) 2015/847

HRVATSKA NARODNA BANKA

1179

Na temelju članka 98. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (»Narodne novine«, br. 108/2017.) i članka 43. stavka 2. točke 9. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (»Narodne novine«, br. 75/2008. i 54/2013.) guverner Hrvatske narodne banke donosi

ODLUKU

O MJERAMA PRUŽATELJA PLATNIH USLUGA U SKLADU S ČLANKOM 25. UREDBE (EU) 2015/847

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Odluke

Članak 1.

Ovom se Odlukom propisuju:

a) mjere koje pružatelji platnih usluga (u nastavku teksta: PPU) trebaju poduzeti u skladu s Uredbom (EU)2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) 1781/2006 (tekst značajan za EPG) (SL L 141, 5. 6. 2015.) (u nastavku teksta: Uredba), posebno što se tiče provedbe članaka 7., 8., 11. i 12. Uredbe

b) čimbenici koje PPU i posrednički pružatelji platnih usluga (u nastavku teksta: PPPU) razmatraju pri uvođenju i provedbi procedura s ciljem otkrivanja prijenosa sredstava za koje nedostaju potrebne informacije o platitelju i/ili primatelju plaćanja te upravljanja njima kako bi se osigurala učinkovitost tih postupaka i

c) aktivnosti koje PPU i PPPU trebaju poduzeti kako bi upravljali rizikom od pranja novca (u nastavku teksta: PN) ili financiranja terorizma (u nastavku teksta: FT) u slučajevima kada kod prijenosa sredstava nedostaju potrebne informacije o platitelju i/ili primatelju plaćanja ili su te informacije nepotpune.

Obveznici primjene

Članak 2.

Obveznici primjene odredbi ove Odluke jesu PPU koji su obveznici provedbe mjera iz Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (»Narodne novine«, broj 108/2017.) (u nastavku teksta: Zakon o SPNFT-u).

Značenje pojedinih pojmova

Članak 3.

Pojedini pojmovi u ovoj Odluci imaju sljedeće značenje:

1. *Nadležna tijela* jesu tijela koja prema članku 82. stavku 8. Zakona o SPNFT-u u okviru svoje nadležnosti obavljaju nadzor provedbe Uredbe.

2. *Rizik* je učinak i vjerojatnost pojave PN/FT-a.

3. *Čimbenici rizika* jesu varijable koje, same po sebi ili u kombinaciji, mogu povećati ili smanjiti rizik od PN/FT-a koji proizlazi iz određenoga pojedinačnog poslovnog odnosa, povremene transakcije ili prijenosa novčanih sredstava.

4. *Pristup koji se temelji na procjeni rizika* jest pristup u kojem nadležna tijela, PPU i PPPU utvrđuju, procjenjuju i razumiju rizike od PN/FT-a kojima su izloženi te poduzimaju mjere za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma (u nastavku teksta: SPNFT) koje su razmjerne tim rizicima.

5. *Država članica* jest država članica Europske unije ili država potpisnica Sporazuma o osnivanju Europskoga gospodarskog prostora.

6. *Informacije koje nedostaju* jesu informacije o platitelju ili primatelju plaćanja koje se zahtijevaju u skladu s Uredbom, a koje nisu pružene.

7. *Nepotpune informacije* jesu informacije o platitelju ili primatelju plaćanja koje se zahtijevaju u skladu s Uredbom, a koje su djelomično pružene.

8. *Praćenje u realnom vremenu* jest praćenje koje se provodi:

a) prije nego što se novčana sredstva doznače na račun za plaćanje primatelja plaćanja kod PPU-a primatelja plaćanja

b) u slučaju kada primatelj plaćanja nema račun za plaćanje kod PPU-a primatelja plaćanja, prije nego što PPU koji primi sredstva stavi sredstva na raspolaganje primatelju plaćanja ili

c) prije nego što PPPU prenese novčana sredstva u ime PPU-a platitelja ili drugog PPPU-a.

9. *Naknadno praćenje* jest praćenje koje se provodi:

a) nakon što se novčana sredstva doznače na račun za plaćanje primatelja plaćanja kod PPU-a primatelja plaćanja

b) u slučaju kada primatelj plaćanja nema račun za plaćanje kod PPU-a primatelja plaćanja, nakon što PPU primatelja plaćanja stavi sredstva na raspolaganje primatelju plaćanja ili nakon što PPPU prenese sredstva ili

c) nakon što PPPU prenese sredstva u ime PPU-a platitelja ili drugog PPPU-a.

II. OTKRIVANJE INFORMACIJA KOJE NEDOSTAJU I UPRAVLJANJE PRIJENOSOM NOVČANIH SREDSTAVA KADA NEDOSTAJU POTREBNE INFORMACIJE

Utvrđivanje obveza u skladu s Uredbom

Članak 4.

(1) PPU je dužan za svaki prijenos novčanih sredstava odrediti djeluje li kao PPU platitelja, PPU primatelja plaćanja ili kao PPPU.

(2) Postupkom iz prethodnog stavka utvrđuje se koje se informacije prilažu prijenosu novčanih sredstava, kao i koraci koje PPU ili PPPU treba poduzeti kako bi postupio u skladu s Uredbom.

Izravna terećenja

Članak 5.

U slučaju prijenosa novčanih sredstava putem izravnog terećenja, kako je definirano člankom 3. točkom 9.(b) Uredbe, PPU primatelja plaćanja šalje potrebne informacije o platitelju i primatelju plaćanja PPU-u platitelja kao dio transakcije izravnog terećenja. PPU primatelja plaćanja i PPPU time ispunjavaju zahtjeve glede informacija iz članka 4. stavaka 2. i 4. te članka 5. stavaka 1. i 2. Uredbe.

Primjena odstupanja i izuzeća u skladu s Uredbom

Članak 6.

PPU i PPPU dužni su uskladiti se s Uredbom u vezi sa svim prijenosima novčanih sredstava koji se barem djelomično odvijaju elektroničkim putem i neovisno o korištenom sustavu za razmjenu poruka ili sustavu plaćanja i namire, osim ako su Uredbom propisana izuzeća i odstupanja.

Članak 7.

(1) Kako bi primijenili izuzeća i odstupanja navedena u Uredbi, PPU i PPPU uspostavljaju sustave i kontrole kako bi osigurali ispunjenje uvjeta za navedena izuzeća i odstupanja.

(2) PPU i PPPU koji ne mogu utvrditi da su uvjeti za izuzeća i odstupanja u Uredbi ispunjeni, postupaju u skladu s Uredbom glede svih prijenosa novčanih sredstava.

Članak 8.

Kako bi se primijenilo odstupanje iz članka 5. Uredbe:

a) PPU primatelja plaćanja mora utvrditi da se sjedište PPU-a platitelja nalazi u državi članici i

b) PPPU mora utvrditi da se sjedišta PPU-a platitelja i PPU-a primatelja plaćanja nalaze u državi članici.

Članak 9.

Ako države pripadaju jedinstvenom području plaćanja u eurima (SEPA), ali istovremeno nisu države članice, PPU i PPPU tretiraju te države kao treće države.

Članak 10.

Pri primjeni izuzeća iz članka 2. stavka 3. Uredbe PPU i PPPU uz prijenos novčanih sredstava prilažu broj platne kartice, instrumenta ili digitalnog uređaja, pri čemu taj broj treba biti dostavljen na način da omogućuje sljedivost prijenosa natrag do platitelja.

Članak 11.

U slučaju kada se kartica, instrument ili uređaj mogu koristiti i za prijenose novčanih sredstava između osoba i za plaćanja za robu ili usluge, PPU i PPPU primjenjuju izuzeće iz članka 10. ove Odluke jedino ako mogu utvrditi da se radi o plaćanju za robu ili usluge.

Članak 12.

(1) Kako bi primijenili pravila iz članaka 5., 6. i 7. Uredbe koja se odnose na prijenos novčanih sredstava koja ne premašuju 1000 eura, PPU i PPPU donose politike i postupke za otkrivanje prijenosa novčanih sredstava koji se čine povezanima.

(2) PPU i PPPU prijenose novčanih sredstava smatraju povezanima ako se ti prijenosi obavljaju:

a) s istog računa za plaćanje na isti račun za plaćanje ili, ako se prijenos ne obavlja s računa za plaćanje ili na njega, od istog platitelja istom primatelju plaćanja i

b) unutar razumnoga, kratkog razdoblja koje utvrđuje PPU na način da ono bude razmjerno riziku od PN/FT-a kojem je njegovo poslovanje izloženo.

(3) PPU i PPPU utvrđuju bi li uzimanje u obzir i drugih kriterija, osim onih navedenih u stavku 2. ovog članka, moglo dovesti do zaključka o povezanosti transakcija te ih, ako je to slučaj, obuhvaćaju svojim politikama i postupcima.

Proporcionalnost i procjene rizika na razini poslovanja

Članak 13.

(1) PPU i PPPU dužni su donijeti i održavati učinkovite politike i postupke radi usklađenja s Uredbom.

(2) Politike i postupci iz prethodnog stavka ovog članka trebaju biti proporcionalni prirodi, veličini i složenosti poslovanja PPU-a i PPPU-a te razmjerni riziku od PN/FT-a kojem je PPU ili PPPU izložen zbog:

a) vrste klijenata kojima pružaju usluge

b) prirode proizvoda i usluga koje pružaju

c) jurisdikcija u kojima pružaju usluge

d) kanala dostave kojima se koriste

e) broja PPU-a i PPPU-a koji redovito ne dostavljaju potrebne informacije o platitelju i primatelju plaćanja

f) složenosti lanaca plaćanja u kojima sudjeluju kao rezultat svojega poslovnog modela i

g) broja i vrijednosti transakcija koje obrađuju.

Članak 14.

Pri procjeni rizika od PN/FT-a kojima su izloženi, PPU i PPPU uzimaju u obzir propis kojim se uređuje postupak procjene rizika od PN/FT-a te način provođenja mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize stranke.

Politike i postupci

Članak 15.

PPU i PPPU osiguravaju da njihove politike i postupci iz članka 13. ove Odluke:

a) propisuju:

i) kriterije koje primjenjuju kako bi utvrdili pripadaju li njihove usluge i instrumenti plaćanja području primjene Uredbe ili ne pripadaju

ii) usluge i platne instrumente, koji pripadaju području primjene Uredbe, a koji ne pripadaju

iii) koje je prijenose novčanih sredstava potrebno pratiti u realnom vremenu, a koji se mogu pratiti naknadno i zbog čega

iv) obveze zaposlenika u slučaju da otkriju da nedostaju informacije koje se zahtijevaju na temelju Uredbe i procese koje bi trebali primijeniti te

v) informacije o prijenosu novčanih sredstava koje je potrebno evidentirati te način i mjesto njihova evidentiranja

b) odobri više rukovodstvo PPU-a ili PPPU-a, kako je definirano člankom 4. točkom 47. Zakona o SPNFT-u

c) budu dostupne svim relevantnim zaposlenicima te da svi relevantni zaposlenici prođu primjerenu obuku za njihovu primjenu, uključujući osobe koje su odgovorne za obradu prijenosa novčanih sredstava te

d) budu redovito revidirane, da se poboljšavaju po potrebi i ažuriraju s pomoću postojećih politika i procedura.

Provjere dopuštenih slova ili znakova

Članak 16.

PPU i PPPU u realnom vremenu prate prijenose novčanih sredstava kako bi otkrili jesu li slova ili znakovi koji su upotrijebljeni za pružanje informacija o platitelju i primatelju plaćanja u skladu s ustaljenim pravilima sustava razmjene poruka ili sustava plaćanja i namire putem kojih je obrađen prijenos novčanih sredstava.

Članak 17.

PPU i PPPU ispunjavaju zahtjev iz članka 7. stavka 1. odnosno članka 11. stavka 1. Uredbe kada mogu dokazati nadležnom tijelu da razumiju pravila o validaciji sustava razmjene poruka ili sustava plaćanja i namire i da pravila tog sustava osiguravaju da on:

a) sadržava sva polja koja su potrebna za dobivanje informacija koje se zahtijevaju u skladu s Uredbom

b) kontrolira i sprječava slanje prijenosa novčanih sredstava u slučaju otkrivanja nedopuštenih slova ili znakova i

c) signalizira da su za odbijene prijenose novčanih sredstava potrebni ručni pregled i obrada.

Članak 18.

Ako sustav razmjene poruka ili sustav plaćanja i namire PPU-a ili PPPU-a ne ispunjava sve kriterije iz članka 17. ove Odluke, PPU ili PPPU trebaju uspostaviti kontrole kako bi se umanjili ti nedostaci.

Provjere informacija koje nedostaju

Članak 19.

PPU i PPPU dužni su uvesti djelotvorne postupke kako bi otkrili nedostaju li potrebne informacije o platitelju ili primatelju plaćanja.

Članak 20.

Djelotvorni postupci iz članka 19. ove Odluke jesu oni koji:

a) omogućuju PPU-u ili PPPU-u uočavanje besmislenih informacija

b) primjenjuju kombinaciju praćenja u realnom vremenu i naknadnog praćenja i

c) upozoravaju PPU ili PPPU na pokazatelje visokog rizika.

Besmislene informacije

Članak 21.

(1) PPU i PPPU postupaju s besmislenim informacijama kao da se radi o informacijama koje nedostaju.

(2) Besmislene informacije iz stavka 1. ovog članka uključuju npr. nizove nasumičnih slova ili nazive koji očito nemaju nikakvog smisla, čak i u slučaju kada su upotrijebljena slova ili znakovi u skladu s pravilima sustava razmjene podataka ili sustava plaćanja i namire.

Članak 22.

PPU ili PPPU dužni su popis najčešćih besmislenih pojmova kojima se koriste periodično revidirati, kako bi osigurali da je on i dalje relevantan, te se ne očekuje da se besmislene informacije otkrivaju ručnim pregledom transakcija.

Praćenje u realnom vremenu i naknadno praćenje

Članak 23.

(1) PPU i PPPU upućuju se na čimbenike koji su propisani u člancima 13. i 14. ove Odluke kako bi osigurali da njihov pristup praćenju, uključujući razinu i učestalost naknadnog praćenja i praćenja u realnom vremenu, bude razmjeran riziku od PN/FT-a kojem su izloženi.

(2) PPU i PPPU utvrđuju koji će visokorizični čimbenici, ili kombinacija visokorizičnih čimbenika, uvijek potaknuti praćenje u realnom vremenu, a koji će potaknuti naknadno praćenje. U slučajevima koji izazivaju posebnu zabrinutost prijenosi novčanih sredstava trebaju se uvijek pratiti u realnom vremenu.

Članak 24.